

استفاده مردم از «حقوق ملت»

محمد‌های جعفرپور
وکیل دادگستری

آنچه امروز در خیابان‌های کشور می‌گذرد، نه یک اتفاق ناگهانی است، نه رفتاری هیجانی و بی‌ریشه. اعتراضات خیابانی، محصول سال‌ها بی‌توجهی به مطالبات قانونی مردمی است که بارها تلاش کرده‌اند صدای خود را از مسیرهای مدنی، مسالمت‌آمیز و قانونی به گوش حاکمیت برسانند؛ مسیری که با نادیده گرفته شد یا با برچسب‌زنی و برخورد پاسخ داده شد.

براساس اصول قانون اساسی، به‌ویژه فصل سوم تحت عنوان «حقوق ملت»، شهروندان حق دارند دیدگاه‌ها، مطالبات و اعتراضات خود را بیان کنند. مردم نیز دقیقاً از همین مسیرها آغاز کردند؛ از طرح مسائل در رسانه‌ها، یادداشت‌ها و شبکه‌های اجتماعی گرفته تا امضای کارزارهای قانونی و سازمان‌یافته. سایت‌هایی مانند «کارزار» با هدف ایجاد پلی میان مردم و مسئولان شکل گرفتند تا مطالبات اجتماعی به‌شکلی مدنی و شفاف منتقل شود، اما وقتی حتی پس از رسیدن امضاها به حد نصاب، پاسخی داده نمی‌شود، این سکوت چیز بی‌اعتنایی به حقوق شهروندی نیست.

در ماه‌های گذشته، مردم تنها به بیان کلامی اعتراض اکتفا نکردند. تحریم خرید کالاها، اساسی مانند لبنیات، گوشت قرمز و روغن، نمونه‌ای روشن از کنش مدنی و اقتصادی بود؛ تلاشی برای رساندن صدای درد معیشت بدون حضور در خیابان. بااین حال این هشدارها نیز شنیده نشد.

نکته قابل تأمل آن است، همان مسئولانی که سال‌ها کنش‌های مدنی مردم را نادیده گرفتند، امروز نیز همان مطالبات را با ادبیات امنیتی پاسخ می‌دهند. رفتار و گفتار حاکمان در تقابل با مردم، بیش از هر چیز به نمک پاشیدن بر زخمی شباهت دارد که خود مسبب اصلی آن هستند. در تابستان، از ناترازی انرژی و برق سخن گفته می‌شود و در زمستان از ناترازی آب، باردگی و بی‌آبی. گویی همواره بحران وجود دارد، اما هیچ‌گاه مسئول مشخصی برای آن دیده نمی‌شود. مردم باید به کدام ساز این سیاست‌گذاری‌ها برقصند تا متهم به اغتشاش نشوند؟

مردم برای درمان دردهای معیشتی خود به کدام نسخه اعتماد کنند؟ وقتی قیمت‌ها افسارگسیخته است، قدرت خرید روزبه‌روز کاهش می‌یابد و هیچ اقدام مؤثری برای کنترل بازار دیده نمی‌شود، انتظار سکوت از جامعه، انتظاری غیرواقع‌بینانه است. جامعه‌ای که صدایش شنیده نمی‌شود، اعتراض مدنی‌اش دیده نمی‌شود و مطالباتش بی‌پاسخ می‌ماند، ناگزیر مطالبات خود را به کف خیابان می‌آورد. این نه افراط است و نه بی‌قانونی، بلکه بدیهی‌ترین واکنش اجتماعی در برابر انسداد مسیرهای قانونی است. خلاصه کلام آن که اعتراضات خیابانی امروز، نه توطئه است و نه پروژه‌ای بیرونی؛ بلکه محصول مستقیم سیاست‌های ناکارآمدی است که سال‌ها ناپاشته شده‌اند. مسئولیت این وضعیت پیش ازآنکه متوجه مردم باشد، برعهده تصمیم‌گیرانی است که شنیدن را کنار گذاشته‌اند و برچسب‌زدن را جایگزین پاسخگویی کرده‌اند. هیچ جامعه‌ای با انکار درد درمان نمی‌شود و هیچ حکومتی با سرکوب صداها، از پیامدهای سیاست‌های خود مصون نخواهد ماند.

خبر

بخش قاتل امیر محمد خالقی

پدر امیرمحمد خالقی، دانشجوی نخبه دانشگاه تهران، صبح دیروز با حضور در دادسرای جنایی تهران، قاتل پسرش را بخشید. جلسه صلح و سازش با حضور قاتل و اولیای دم برگزار و با تلاش‌های دکتر محمد شهریار، سرپرست دادسرای جنایی تهران، پدر امیرمحمد از خون پسرش گذشت. او شرط کرد که قاتل، دو روز در هفته کارهای عام‌المنفعه انجام دهد. در این جلسه قاتل به قرائت قرآن پرداخت تا نشان دهد، در رفتارش تغییر ایجاد کرده و مسیر درست زندگی را در پیش گرفته است.

جامعه

COMMUNITY

۱۲

پیگیری حادثه

روایت شاهدان عینی از وقایع بیمارستان امام خمینی ایلام و گفت‌وگو با نماینده ایلام و رئیس روابط عمومی وزارت بهداشت

وقتی حریم درمان شکست

موضع وزارت بهداشت در گفت‌وگو با «هم‌میهن»: محیط‌های درمانی، محلی امن برای درمان بیماری است؛ این موضوع دیگر نباید تکرار شود

الهه محمدی

خبرنگار گروه جامعه

در روزهای گذشته و با گسترده‌تر شدن اعتراضات مردم در شهرهای مختلف، نام یک شهر بیشتر از همه بر سر زبان‌ها افتاده است؛ «ملکشاهی» در استان ایلام. پس از برخوردهای شدید با معترضان در این شهر و انتقال مجروحان به بیمارستان امام خمینی ایلام، ویدئوهایی در شبکه‌های اجتماعی دست‌به‌دست شد که از ورود نیروهای بگان ویژه و برخورد با بعضی افراد در فضای بیمارستان حکایت داشت؛ تصاویری که به‌سرعت واکنش‌های گسترده‌ای را در میان فعالان اجتماعی، کاربران شبکه‌های اجتماعی، دانشجویان علوم پزشکی و جامعه درمانی کشور برانگیخت و این پرسش را پررنگ کرد که چرا حریم امن بیمارستان، نقض شده است؟ این اعتراضات مجازی به نقطه‌ای رسید که وزارت بهداشت و نمایندگان مجلس را مجبور به واکنش کرد و درنهایت دستور مستقیم مسعود پزشکیان برای بررسی جامع ابعاد آن را در پی داشت؛ دستور و پیگیری‌هایی که اکنون نگاه‌ها را به نتیجه بررسی‌ها و پاسخگویی مسئولان دوخته است.

▼ از ایلام تا سینا

حسین کرمانپور، رئیس مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت بهداشت به «هم‌میهن» می‌گوید محیط‌های درمانی، محلی امن برای درمان بیماری است و به‌همین دلیل باید حتماً این موضوع بررسی شود که دیگر تکرار نشود. او اینها را بعد از آن می‌گوید که دیروز و پس از اعتراض‌های ادامه‌دار در منطقه بازار تهران، فیلم‌هایی از پرتاب گاز اشک‌آور به حیاط بیمارستان سینا منتشر شد و پس از آن، حسین کرمانپور گفت که وزارت بهداشت اتفاقات بیمارستان سینا را بررسی می‌کند.

پس از آن دانشگاه علوم پزشکی تهران، در اطلاعیه‌ای درباره فیلم منتشر شده از اتفاقات اطراف بیمارستان سینا اعلام کرد که ادعای پرتاب عամدانه گاز اشک‌آور به داخل بیمارستان، با واقعیت صحنه انطباق ندارد: «در مواجهه با گاز اشک‌آور، واکنش طبیعی معترضان، دور کردن آن از محل تجمع است و در نتیجه، به‌صورت ناخواسته، بعضی از این مواد به سمت فضای بیمارستان حرکت کرده‌اند. بر این اساس، ادعای پرتاب عամدانه گاز اشک‌آور به داخل بیمارستان، با واقعیت صحنه انطباق ندارد.»

اعتراضات مردم در حالی در بسیاری از شهرهای ایران ادامه دارد که نمایندگان استان ایلام گفته‌اند اعتراضات در ملکشاهی در ابتدا ماهیتی آرام و مسالمت‌آمیز داشته اما به‌دنبال ورود افرادی که از سوی مسئولان، «عوامل آشوبگر» توصیف می‌شوند، مسیر اعتراضات تغییر کرد و به درگیری‌هایی انجامید که درنهایت به جان‌باختن چند نفر از جوانان منطقه منجر شد. «فریدون همتی»، نماینده مردم ایلام در مجلس به «هم‌میهن» می‌گوید بعد از انتقال مجروحان از ملکشاهی به ایلام، ظاهراً گروهی

تجمع می‌کنند و وارد بیمارستان می‌شوند و پلیس هم برای متفرق و خارج کردن آنها از محیط بیمارستان، وارد می‌شود: «آنجا مقاومت‌ها و درگیری‌هایی غیرمسلحانه رخ می‌دهد، اما مدیریت می‌شود و بیمارستان از حضور آن افراد خالی می‌شود. بیمارستان و کادر درمان با فرصت مناسب به رسیدگی و درمان مصدومان می‌پردازند. این موضوع هم در دست پیگیری است و حتماً در این مسیر مجموعه موضوعات و مسائلی که در استان رخ می‌دهد، رصد می‌شود.» بررسی‌های «هم‌میهن» در گفت‌وگو با شاهدان عینی آن شب اما روایت دیگری را نشان می‌دهد. این شاهدان می‌گویند، هیچ‌کدام از معترضان اسلحه گرم یا سرد همراه‌شان نداشته‌اند، به وضعیت زندگی‌شان معترض بوده‌اند و بعد از راهپیمایی مسالمت‌آمیزشان، به آنها شلیک شده است. معترضانی که طبق گفته آنها چند نفرشان در همان لحظه تیراندازی، کشته و به‌همراه زخمی‌ها به بیمارستان امام خمینی ایلام منتقل می‌شوند. به‌همین دلیل عده‌ای از نیروهای امنیتی به بیمارستان می‌روند و بین خانواده‌های زخمی‌ها و کشته‌شدگان و آنها، درگیری رخ می‌دهد.

«ملکشاهی» یکی از شهرستان‌های استان ایلام در غرب ایران، با مرکزیت شهر ارکواز است؛ فاصله ملکشاهی تا ایلام تقریباً ۵۷ کیلومتر است که طی کردن آن بین یک تا دو ساعت با ماشین شخصی طول می‌کشد. در روزهای اعتراضات در این شهر، مردم مجبور شدند زخمی‌ها را به بیمارستان امام خمینی ایلام ببرند چون ملکشاهی بیمارستانی ندارد و بیمارستانی که از آغاز احداث آن ۱۳ سال می‌گذرد، هنوز افتتاح نشده است. سال گذشته بود که حسن بهرام‌نیا، استاندار ایلام گفت که تکمیل بیمارستان ملکشاهی مشکل اعتباری ندارد و با تکمیل فضای داخلی ساختمان بیمارستان، تجهیزات به زودی نصب می‌شود؛ اتفاقی که به‌نظر می‌رسد هنوز به‌طور کامل نیفتاده است.

▼ در بیمارستان امام خمینی ایلام چه گذشت؟

حالا با گذشت چندروز از وقایع شهرستان ملکشاهی، اگر چه مسئولان از پیگیری این حوادث در این شهرستان و بیمارستان امام خمینی ایلام سخن می‌گویند، اما پرسش اصلی همچنان پابرجاست: چه عواملی باعث شد که فضای یک مرکز درمانی، به میدان درگیری تبدیل شود؟ «فریدون همتی»، نماینده ایلام در مجلس شورای اسلامی درباره اتفاقات رخ‌داده در بیمارستان امام خمینی ایلام به «هم‌میهن» می‌گوید، بعد از انتقال مجروحان از ملکشاهی به ایلام، ظاهراً گروهی تجمع می‌کنند و وارد بیمارستان می‌شوند و پلیس هم برای متفرق و خارج کردن آنها از محیط بیمارستان، وارد می‌شود. شاهدان عینی که در آن لحظه در بیمارستان امام خمینی بوده‌اند اما روایت دیگری دارند؛ مردی جوان که خودش اهل ملکشاهی است و برای پیگیری بیماری‌اش از چندساعت پیش از ورود زخمی‌ها از شهرستان ملکشاهی، در بیمارستان امام خمینی ایلام بوده، به «هم‌میهن» می‌گوید دقیقاً همان زمانی که آن فیلم

جلوی در بیمارستان امام خمینی گرفته شد، آنجا بود و از نزدیک قضایا را می‌دید: «به‌محض رسیدن زخمی‌ها به بیمارستان، چهار نفر جان‌شان را از دست دادند. یکی از آنها هم که تیر به سرش اصابت کرده بود، دیروز جانش را از دست داد و یکی دیگرشان که سه تیر به نواحی مختلف بدن‌اش خورده، در آی‌سی‌یو بستری بود و فوت شده است. طبق اطلاعاتی که از پرستاران بیمارستان امام خمینی گرفته‌ام، حدود ۱۱ نفر زخمی بدحال در آنجا بستری بوده‌اند.»

به گفته این شاهد عینی، بعد از ورود این زخمی‌ها به بیمارستان، نیروهای امنیتی برای اینکه مردم در محوطه بیمارستان تجمع نکنند و برای بردن جنازه‌ها، وارد محوطه بیمارستان شدند که با مقاومت خانواده‌ها روبه‌رو می‌شوند: «مردم وقتی نیروها را دیدند، داد می‌زدند؛ نیروی انتظامی حمایت حمایت. اما آن نیروهایی که من دیدم، نیروهای انتظامی نبودند؛ نیروهای امنیتی بودند. می‌خواستند به‌زور وارد بیمارستان شوند و خانواده‌ها مقاومت می‌کردند که این اتفاق نیفتد اما درنهایت نیروها وارد بیمارستان شدند، چون حراست بیمارستان هم با آنها همکاری کرد.» او می‌گوید خودش به‌چشم دیده که مأمورها یکی از زخمی‌هایی که از مچ پایش به‌دلیل اصابت گلوله خون می‌آمد، بدون اینکه مداوا شود، با خودشان برده‌اند: «همان کسی که در فیلمی که از لحظه تیراندازی منتشر شده، مچ پایش را گرفته است. چون جنازه‌ها را معمولاً به زیرزمین بیمارستان می‌برند، من متوجه نشدم که آیا آنها را هم با خودشان برده‌اند یا خیر. من به‌دلیل بیماری‌ام تعادل نداشتم، نمی‌توانستم درست راه بروم و نیروها حتی می‌خواستند با ما هم برخورد کنند. به‌همین دلیل خودم هم نتوانستم بیشتر در بیمارستان بمانم که ببینم چه‌می‌شود.» به گفته او در حال حاضر بیمارستان تحت نظر نیروهای امنیتی است و مشخص نیست دقیقاً چه‌وضعیتی آنجا حاکم است: «خانواده‌های زخمی‌ها تا دیروز در بیمارستان بودند و به‌دلیل اینکه اجازه رفت‌وآمد افراد را به آنجا نمی‌دادند، این خانواده‌ها به بستگان‌شان پیام می‌دادند که به آنها آب و غذا برسانند. درواقع به این دلیل بیمارستان تحت‌نظر است که فیلم یا عکسی منتشر نشود و فضا بیشتر متشنج نشود.»

یکی از پرستاران بیمارستان امام خمینی ایلام هم در اطلاعاتی که برای «هم‌میهن» ارسال کرده، می‌گوید جوانی به‌نام «رضا» به‌دلیل اصابت سه گلوله کلاشینکف، تحت جراحی قرار گرفت و به‌خاطر وخامت حالت، فوت کرده است، «مصطفی» تیر به پهلویش اصابت کرده و سینه وضعیت‌اش وخیم است، «رضا» از ناحیه شکم و سینه مجروح شده و یکی دیگر از مجروحان به‌دلیل اصابت گلوله به سر، ابتداء در وضعیت مرگ مغزی بستری بوده و بعد درگذشته است.

یکی دیگر از شاهدان عینی که از لحظه اول شکل‌گیری اعتراضات با جمعیت همراه بوده به «هم‌میهن» می‌گوید، روز شنبه به‌دلیل فراخوانی که در شبکه‌های اجتماعی دیده، برای شکل‌گیری تجمعی مسالمت‌آمیز که تأکید بر پرهیز از هر نوع خشونت‌ی داشته و اعتراض به گرانی، به خیابان‌های ملکشاهی رفته است؛ هنگام راهپیمایی، نیروهای انتظامی حضور داشته و برخوردی با مردم نکرده‌اند اما بعد، جمعیت به یک ساختمان می‌رسند: «وقتی به آنجا رسیدیم از پشت در، ساختمان تیراندازی شروع شد و حدود ۵۰ نفر را زخمی کردند. همان‌موقع چهار نفر را دیدم که تیر خوردند و کشته شدند.»

به گفته این جوان ۲۸ ساله، مردم بقیه زخمی‌ها و جنازه‌ها را از ملکشاهی خارج و به بیمارستان امام خمینی ایلام می‌برند و تعدادی از زخمی‌ها هم خودشان نخواستند که به این بیمارستان بروند: «دوستم هم سه گلوله خورد و من او را به بیمارستان رساندم. مأموران بلافاصله وارد محوطه بیمارستان شدند که جنازه‌ها و زخمی‌ها را ببرند، به‌همین دلیل بلافاصله او را با بدبختی از بیمارستان خارج کردیم تا دستگیر نشود و به مکانی دیگر بردیم.» او می‌گوید آنطور که خودش تا لحظاتی که در بیمارستان بوده و دیده، مردم اجازه نداده‌اند که نیروها، جنازه‌ها و زخمی‌ها را با خودشان ببرند: «اما بعداً از نزدیکانی که در بیمارستان بودند، شنیدم که نیروها، عده‌ای از زخمی‌ها را با خودشان برده‌اند و خانواده‌ها نتوانسته‌اند بیشتر مقاومت کنند، من حتی شنیدم که نیروها جلوی پایگاه انتقال خون هم ایستاده بودند تا کسی خون اهدا نکند.» او می‌گوید سمنفر